

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK DEN HAAG

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Directie AgroKennis
Cluster Onderwijs en
Kennisverspeiding

Prins Clauslaan 8
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
www.rijksoverheid.nl/eleni

Datum 03-08-2012
Betreft Stand van zaken "Duurzaam Door"

Onze referentie
282300

Geachte Voorzitter,

In mijn brief van 6 december 2011 (Kamerstuk 20 487, nr.39) heb ik aan uw Kamer toegezegd voor de zomer een visie en een uitvoeringskader 2013-2016 voor kennis, educatie en innovatie, gericht op competentieontwikkeling voor een duurzame toekomst toe te sturen. Onderstaand informeer ik u over de stand van zaken.

Inmiddels is als vervolg op de eerdere meerjarenprogramma's Natuur- en Milieu-Educatie (NME) en Leren voor Duurzame Ontwikkeling (LvDO) een concept programma met onderliggende visie opgesteld met de titel 'Duurzaam Door: sociale Innovatie voor een groene economie' (2013-2016). Dit document is tot stand gekomen in nauwe afstemming met diverse departementen, andere overheden, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en het NME/LvDO - werkveld. In de bijlage treft u de hoofdlijnen van de visie en de programmatische aanpak voor de periode 2013-2016 aan.

Er ligt nu een basis om vanuit een breed gedragen visie op sociaal leren in een veel breder verband dan voorheen (meer partijen en meer inhoud) aan de slag te gaan. Een besluit ten aanzien van een meerjarig commitment vanuit het Rijk op zowel de inhoud als de financiering van het uitvoeringsprogramma 2013-2016 laat ik evenwel over aan het nieuwe Kabinet. Immers de inhoudelijke invulling van het uitvoeringsprogramma is nauw verbonden met de visie en doelen van een Kabinet ten aanzien van de desbetreffende beleidsonderwerpen.

Met deze brief geef ik invulling aan de motie van het lid Van der Werf (Kamerstuk 33 000-XII, 33000-A, nr. 29) en beantwoord ik tevens de vragen van het lid Jacobi (TK brief d.d. 6 juni 2012, kenmerk 2012Z11240/2012D23889) en (TK brief d.d. 5 juli 2012, kenmerk 2013Z13796/2012D29453) en het rappel d.d. 5 juni 2012 betreffende de voornoemde motie van het lid Van der Werf.

Directie AgroKennis
Cluster Onderwijs en
Kennisverspeiding

Onze referentie
282300

dr. Henk Bleker
Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

BIJLAGE

Directie AgroKennis
Cluster Onderwijs en
Kennisverspeiding

In de nieuwe visie gaan NME en LvDO samen op in een breder uitvoeringsprogramma dat is getiteld "Duurzaam Door: sociale innovatie voor een groene economie". Enkele kenmerken:

- De visie is tot stand gekomen in afstemming met bedrijfsleven, NGO's, andere overheden, kennisinstellingen en onderwijs.
- Context vormen o.a. Agenda duurzaamheid, Topsectoren/Human Capital Agenda, Agenda Burgerschap, rapport 'de energieke samenleving', aanbevelingen Taskforce biodiversiteit en de aanbevelingen stuurgroep Watereducatie (I&M).
- Focus vormen 'sociale innovatie' in samenhang met technologische innovatie en beroeps- en burgercompetenties die nodig zijn voor een transitie naar een groene economie.
- De visie is uitgewerkt in een programmatische aanpak voor de periode 2013-2016 op vijf inhoudelijke thema's: Water, Energie, Voedsel, Biodiversiteit en Grondstoffen en vier doorsnijdende thema's: MVO, integrale gebiedsontwikkeling, duurzaam produceren en consumeren en onderwijsinnovatie.
- In de programmatische aanpak 2013-2016 wordt uitgegaan van coalitievorming, co-creatie en cofinanciering voor en door verschillende partijen, waarbij de Rijksoverheid vooral faciliteert en verbindt waar nodig. Het programma biedt een platform en netwerken aan de partners om een veelheid aan onderwerpen en kennis in samenhang met elkaar te brengen en te vertalen naar kennis- en onderwijsactiviteiten richting de verschillende doelgroepen.
- De financiering afkomstig van andere overheden, bedrijven en maatschappelijke partijen bedraagt ruim €7 mln per jaar. Op veel fronten is ook Europese cofinanciering mogelijk vanuit de kennisonderdelen van bijvoorbeeld ESF, Horizon 2020, Life+. De bijdrage vanuit het rijk zal door het volgende kabinet worden bepaald.
- Met het programma wordt inkleuring gegeven aan de inzet van reguliere budgetten (ca. € 100 mln) van een groot aantal organisaties die zich bezig houden met vraagstukken op het gebied van duurzaamheid, natuur en milieu.

Onze referentie
282300